

gelses som reglerne om retshjælpsforsikringsdækning finder anvendelse. Er disse betingelser og regler opfyldt, vil den, der helt eller delvis har fået medhold i den foregående instans, have adgang til fri proces, når sagen er appelleret af modparten.

Bestemmelsen er kun relevant, når ansøgeren ikke allerede havde fri proces i den foregående instans. Havde ansøgeren fri proces i den foregående instans, omfatter den fri proces også appelsagen, når ansøgeren helt eller delvis har fået medhold, og sagen er appelleret af modparten, jf. forslaget til retsplejelovens § 331, stk. 4, der viderefører den gældende § 332, stk. 4, uden ændringer.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 2 er ny, men også efter gældende praksis vil en part, der opfylder de økonomiske betingelser for at få fri proces, normalt uden videre få fri proces til en ankesag, hvis den pågældende helt eller delvis har fået medhold i den foregående instans, og sagen er anket af modparten. Fremover vil adgangen til fri proces i disse appelsager imidlertid gælde uanset sagens art, dvs. for eksempel også i erhvervsmæssige sager, forudsat at ansøgeren er en fysisk person, der opfylder de økonomiske betingelser for at få fri proces.

Den fri proces efter stk. 2 omfatter appelsagen, i det omfang ansøgeren påstår stadfæstelse. Hvis ansøgeren ønsker fri proces til at nedlægge en anden påstand, herunder gentage en påstand, hvori ansøgeren ikke fik medhold i den foregående instans, skal der særskilt ansøges herom efter de foreslåede regler i § 328 eller § 329.

Stk. 3 fastslår, at der ikke kan gives fri proces efter stk. 1 og 2, hvis det er åbenbart, at ansøgeren ikke vil få medhold i sagen. Der skal således ikke foretages nogen nærmere vurdering af ansøgerens udsigt til at få medhold i sagen, men hvis det er åbenbart, at ansøgeren ikke vil få medhold, kan der ikke gives fri proces.

Kompetencen til at meddele fri proces efter stk. 1 og 2, foreslås henlagt til den ret, som sagen er indbragt for eller kan indbringes for, jf. *stk. 4*.

Når der er anlagt retssag, gives fri proces efter stk. 1 af den ret, hvor sagen verserer. Er der ikke anlagt retssag, gives fri proces af den ret, hvor sagen kan anlægges. Ansøges der om fri proces hos en ret, hvor sagen ikke kan anlægges, kan retten afvise ansøgningen eller henvise den til rette domstol.

En bevilling af fri proces gives til en retssag ved den pågældende ret. Hvis en part, der før sagens anlæg har fået fri proces, vælger at anlægge sagen ved en anden domstol, skal der derfor søges om fri proces på ny.

Er sagen appelleret, gives fri proces efter stk. 2 af appeldomstolen.

Hvis fri proces afslås, skal afgørelsen træffes ved kendelse, jf. *2. pkt*. Dette indebærer, at afslaget skal begrundes, jf. retsplejelovens § 218, stk. 1, 1. pkt.

Et afslag på fri proces kan kæres efter retsplejelovens almindelige regler. Det foreslås dog, at et afslag på fri proces til en sag, der behandles af Sø- og Handelsretten eller af landsretten som første instans, skal kunne kæres uden særlig tilladelse, jf. *3. pkt*. I modstrøning til, hvad der gælder efter de almindelige regler i retsplejelovens § 392, stk. 2, er tilladelse fra Procesbevillingsnævnet således ikke fornøden.

Modparten kan ikke kære en afgørelse om fri proces (hverken en bevilling eller et afslag), da der ikke er tale om en afgørelse over for modparten, jf. retsplejelovens § 393, stk. 1.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 328

Bestemmelsen angår de materielle betingelser for fri proces. Bestemmelsen omfatter de sager, der ikke er udskilt til særskilt regulering i den foreslåede § 327.

I denne (rest)gruppe af sager bliver hovedkriteriet ligesom efter de gældende regler, om ansøgeren skønnes at have rimelig grund til at føre proces, jf. *stk. 1*. Henvisningen i indledningen til § 325 indebærer endvidere, at såvel de økonomiske betingelser som reglerne om retshjælpsforsikringsdækning finder anvendelse.

Det foreslås at lovfæste de vigtigste hensyn, som indgår i vurderingen af, om ansøgeren har rimelig grund til at føre proces, jf. *stk. 2*. Opregningen af hensyn er ikke udtømmende, jf. ordene »blandt andet«.

Som generel rettesnor må det laves for øje, at formålet med fri proces er at give personer med mindre gode økonomiske forhold mulighed for at føre retssag på linje med personer med bedre økonomiske forhold. Vurderingen af, om ansøgeren har rimelig grund til at føre proces, tager derfor principielt udgangspunkt i, om en person, der har økonomisk mulighed for selv at afholde udgifterne til en retssag, ville føre retssag under de foreliggende omstændigheder.

Nr. 1 nævner sagens betydning for ansøgeren. Hvis sagen har stor betydning for ansøgeren, taler det for at give fri proces. Hvis sagen har mindre betydning for ansøgeren, taler det imod at give fri proces. Sagens betydning for ansøgeren må vurderes ud fra de objektive omstændigheder med hensyn til sagens karakter og ansøgerens situation og ikke ud fra ansøgerens subjektive opfattelse.

Som eksempler på tilfælde, hvor sagen fra en objektiv betragtning kan have stor betydning for ansøgeren,